

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Čtenářská lekce: Strom duchů aneb čtenářský Halloween

Anotace: Příběh knihy Strom duchů Raye Bradburyho se odehrává během Dne duchů, Halloweenu. Parta devíti kluků vyráží společně koledovat, Pipkin není očividně ve své kůži, ale Halloween by si nenechal za nic na světě ujít. Kluci se na popud Pipkina vydají temnou roklí až k domu, kde straší. Cestou narazí na strom ověšený dýněmi, který se nazývá Strom duchů. Každá rozsvícená dýně na stromě reprezentuje jednoho koledníka. Na kluky čeká záhy setkání s tajemným Kostrounem, který jim sdělí, že si Pipkina vypůjčila smrt a bude žádat výkupné. Kostroun má pro kluky lákavou nabídku: vydat se za záchranou kamaráda a při tom najít odpověď na to, co je Den duchů, Halloween. Osm chlapců čeká strastiplná cesta, při níž nahlédnou do různých koutů světa v různou historickou dobu a dozvědí se, jak se tam slavil Den duchů. Na závěr dostanou možnost zachránit Pipkina. Budou všichni ochotni darovat rok ze svého života?

Cíle: Nabídnout dětem program na téma Halloween s bohatým spektrem čtenářských činností a vtáhnout děti do děje knihy Strom duchů.

Cíle setkání formulované tak, jak bychom je řekli dětem: Dneska nás čeká něco úplně jiného, než na co jste byli doposud zvyklí. Celá klubová schůzka se ponese v duchu Halloweenu.

Pomůcky: kniha a audiokniha Strom duchů od R. Bradburyho, čtenářské kostky, oranžové a zelené papíry A4, narovnané háčky (vánoční), černé fixy, nůžky, návod na origami dýni: <https://www.youtube.com/watch?v=u1yf0gBVESQ>, váza s větvičkami nebo nakreslený strom se zapíchanými špendlíky na zavěšení dýni, nakopírované úryvky z knihy Strom duchů, halloweenské kostýmy, originální záložka

Seznam úryvků, se kterými budete pracovat:

- kapitola 1 (str. 9-13, čte manažerka)
- kapitola 3 (str. 17-20, čtou samy děti)
- kapitola 4 (od pasáže Uvnitř domu kráčel kdosi z daleka směrem ke vchodovým dveřím., str. 24-26, před text je možno umístit obr. ze str. 23, čtou samy děti)
- kapitola 5 (str. 27-34, poslech audioknihy)

Přivítejte děti na klubové schůzce a seznamte je s tím, že vaše schůzka bude netradičně pojatá, že se celá ponese v duchu Halloweenu. Hned poté jim rozdejte čtenářské kostky, vezměte si k ruce knihu Strom duchů a vyzvěte děti, ať si hodí žlutou kostku.

Pozn.: Žlutou čtenářskou kostkou se hází před vlastní četbou textu a otázky mají čtenáře aktivizovat k přemýšlení o tom, co si budete číst. Zde je pár otázek ze žlutých kostek pro ilustraci:

Prohlédni si obal knihy. O čem asi příběh vypráví?

„Školní čtenářské kluby na 2. st. základní školy“, reg. č. CZ.02.3.61/0.0/0.0/16_012/0000589.

Projekt je financován v Operačním programu Výzkum, vývoj a vzdělávání a státním rozpočtem ČR.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Kdo knihu ilustroval?

Jaké otázky tě v souvislosti s příběhem napadají?

Po házení se pusťte do čtení 1. kapitoly. Nám se osvědčilo, že celý text četla jedna manažerka a druhá během čtení pokládala dětem otázky vážící se k textu. V závorkách upozorňuji na přesné místo, kdy je vhodné četbu zastavit a otázku položit.

- Čeho myslíte? (str. 9, po přečtení *A to městečko bylo plné...*)
- Proč asi nedorazil na smluvené místo? (str. 13, po přečtení *„Není tu Pipkin!“*)
- Proč si myslíte, že by to pro ostatní kluky nebyl Halloween? (str. 13, po přečtení *„Bez Pipkina to není Halloween.“*)

Další úryvek (kapitolu 3) si budou číst děti samostatně. Není potřeba dětem nic dějově doplňovat, protože tato kapitola navazuje vyprávěním na kapitolu 1. Při čtení děti sledujte a jak budou postupně dočítat, tak z nich dělejte dvojice, ve kterých budou pracovat se zelenou čtenářskou kostkou. Při házení obcházejte dvojice a pozorujte, zda nemají děti problém s odpovídáním na otázky. V případě potřeby se k dvojici na chvíli připojte a vedte děti k odpovědi, popř. jim ukažte, jak byste se s otázkou vyrovnali vy.

Pozn. Zelenou čtenářskou kostkou se hází v průběhu četby a otázky mají navést čtenáře k tomu, aby přemýšleli o přečteném textu. Na kostkách mohou padnout např. tyto otázky:

Kde se příběh odehrává?

Vyber nějaký problém nebo zápletku, které se v příběhu objevují.

Jak myslíš, že příběh skončí?

Než přistoupíte k dalšímu úryvku, stručně informujte děti o ději, aby měly plynulou návaznost v příběhu - *kluci dorazili k domu, ke kterému je Pipkin poslal* (možno ukázat obr. domu na str. 23), *odhodlali se zaklepat* - a pak se jich ještě zeptejte:

- Co myslíte, že se dělo dál?

Odpověď čeká na děti v kapitole 4, jejíž část si budou opět samostatně číst. Až všichni dočtou, seznamte děti s tím, že si také vytvoříte svůj Strom duchů a přistupte k tvorbě origami dýní. Každý si svou dýni ozdobte dle své fantazie a pak ji zavěste na váš strom. Doporučuji do stopky ještě zabalit drátek - docílíte toho, že bude stopka dobře tvarovatelná a bude vám držet v dýni i po zavěšení na strom.

Dále vás čeká oddychová chvíle s audioknihou. Navodte si příjemnou temnou atmosféru a zaposlouchejte se do kapitoly 5. Poté se dětí zeptejte:

- Co nabízel Kostroun klukům? A zajímá to i vás?

„Školní čtenářské kluby na 2. st. základní školy“, reg. č. CZ.02.3.61/0.0/0.0/16_012/0000589.

Projekt je financován v Operačním programu Výzkum, vývoj a vzdělávání a státním rozpočtem ČR.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Na závěr můžete dětem i sobě věnovat vámi vytvořenou záložku, která bude odkazovat na knihu Strom duchů, a dát dětem možnost odnést si svou origami dýni. Sundání dýně symbolicky odkazuje na moment v knize, v němž se čtenář dozvídá, že když se za koledníkem zabouchly při návratu domů dveře, tak mu zhaslo světýlko v dýni na stromě duchů. A ještě můžete děti vyzvat, aby si v případě že přečtou celou knihu Strom duchů, hodily poslední kostkou.

Pozn. Oranžovou čtenářskou kostkou se hází po dočtení celého textu a otázky mají čtenářů pomoci shrnout text. Zde nabízím pár otázek z oranžových kostek pro lepší představu:

Jaké ponaučení si můžeš z příběhu odnést?

V čem se odlišuješ od hlavní postavy?

Navrhni jiný konec příběhu.

Při další klubové schůzce je možné na čtenářskou lekci navázat sdílením domácí četby i dílnou čtení. Jako pojící článek lze využít kamarádského vztahu, který mezi sebou měli hlavní dětské hrdinové z knihy Strom duchů. Sdílení domácí četby můžete tedy dělat s důrazem na otázku „S jakou postavou z knihy, kterou jsem naposledy četl/a, bych se chtěl/a kamarádit a proč?“ A při dílně čtení lze prozkoumat např. kamarádský vztah literárních postav.

Zadání dílny čtení: Při čtení věnujte pozornost postavám, které spojuje přátelství. Proč se tyto postavy přátelí? Co je spojuje?

Reflexe z realizované lekce:

- Halloweenské kostýmy nám pomohly navodit správnou atmosféru a podnítit v dětech zvědavost a zájem o to, co budeme na klubové schůzce dělat.
- Čtenářské kostky mohou usnadnit kladení otázek k textu, ale někdy je na místě, abychom se děti dále doptávali a tím jim pomohli přijít s konkrétnější odpovědí. Jako velmi důležité vnímám, dávat dětem zpětnou vazbu na jejich odpovědi a nebát se přiznat, že by nás taková odpověď vůbec nenapadla.
- Některé z dětí neměly vybranou knihu na dílnu čtení, ocenily tedy, že budeme pracovat se společným textem.
- Děti text knihy očividně zaujal a stály o to dozvědět se, co se bude v příběhu dít dál. Se zájmem odpovídaly na všechny otázky, i když na některých bylo vidět, že by si radši sami zvolili, s kým budou pracovat ve dvojicích. Přesto bylo uskupení v náhodných skupinách pro mnohé přínosem, protože se setkali s názory a náhledem na text někoho, s kým se běžně nekomunikují.
- Skládání origami dýní bylo příjemným zpestřením jinak čtenářsky intenzivní lekce. Panovala při tom uvolněná atmosféra, děti mezi sebou i s námi manažerkami neformálně komunikovaly a měly snahu dýni originálně ozdobit.

„Školní čtenářské kluby na 2. st. základní školy“, reg. č. CZ.02.3.61/0.0/0.0/16_012/0000589.

Projekt je financován v Operačním programu Výzkum, vývoj a vzdělávání a státním rozpočtem ČR.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- Poslech audioknihy se dětem líbil, bylo to poprvé, kdy jsme této možnosti využili. D. nám k tomu zhasl světlo, tím byl efekt ještě umocněn a kolegyně dětem ještě pantomimicky ztvárnila pasáž, v níž se parta setká s panem Kostrounem. To děti bavilo hodně.

Hana Hogenová, knihovnice a manažerka čtenářského klubu v ZŠ Ruská v Litvínově.

„Školní čtenářské kluby na 2. st. základní školy“, reg. č. CZ.02.3.61/0.0/0.0/16_012/0000589.

Projekt je financován v Operačním programu Výzkum, vývoj a vzdělávání a státním rozpočtem ČR.